

Управління фінансовими ресурсами для оптимізації витрат підприємства

Предметом дослідження є теоретичні та методологічні основи організаційно-економічних підходів до процесів управління фінансовими ресурсами підприємства з метою їх оптимізації.

Метою дослідження є системне теоретичне і практичне обґрунтування процесів управління фінансовими ресурсами підприємства та оптимізація витрат підприємства, аналіз процесів формування та використання фінансових ресурсів.

Методи дослідження. У статті використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, при обробці й аналізі інформації використовувалися традиційні методи і прийоми економічного аналізу, планування та прогнозування (статистичний, табличний, порівняння, індексний, вертикальний, горизонтальний, методи моделювання, тощо).

Результати роботи. У результаті проведеного дослідження, доведено, що використання фінансових ресурсів підприємства здійснюється за такими напрямками: поточні витрати на виробництво і реалізацію продукції; інвестування засобів у капіталовкладення, використання нематеріальних активів; інвестування фінансових ресурсів у цінні папери; платежі фінансовій і банківській системі, внески у позабюджетні фонди; створення грошових фондів і резервів (на розвиток, заохочення, соціальний розвиток); спонсорство, добровільні внески та ін.

Обсяг виробництва, його ефективність зумовлюють розмір, склад та структуру фінансових ресурсів підприємства. У свою чергу, від величини фінансових ресурсів залежить зростання виробництва та соціально-економічний розвиток підприємства. Наявність фінансових ресурсів, їх ефективне використання визначають фінансову стійкість підприємства: платоспроможність, ліквідність, фінансову резистентність. У цьому зв'язку найважливішим завданням підприємства є пошук резервів збільшення власних фінансових ресурсів і найефективніше їх використання з метою підвищення ефективності роботи підприємства в цілому.

Вихідними даними для планування витрат є: планові обсяги виробництва, придбання та реалізація продукції в натуральному та вартісному виразах; норми витрат матеріальних ресурсів для здійснення господарської діяльності та розрахунок потреби в ресурсах в натуральному виразі; обсяги капітальних інвестицій щодо забезпечення обсягів господарської діяльності; норми затрат праці, умови оплати праці, що визначаються на підприємстві; економічні нормативи: норми амортизаційних відрахувань, ставки відрахувань на соціальні заходи та податкові платежі тощо; плани організаційно-технічних заходів щодо економії матеріальних цінностей, поліпшення використання трудових ресурсів і необоротних активів.

План дає можливість визначити витрати на здійснення підприємницької діяльності, тобто оцінити потребу у ресурсах, що є основою для оцінки ефективності інвестицій і підставою для висновку про доцільність ідеї у сфері підприємництва.

Галузь застосування результатів. Економіка та управління національним господарством на макроекономічному та мікроекономічному рівнях, фінанси підприємства, фінансовий менеджмент, економіка підприємства.

Висновки. У результаті проведеного дослідження, беручи до уваги множину додаткових чинників та національні економічні стандарти, можна визначити витрати підприємства як зменшення економічних вигод, у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу. Витрати підприємства на рівні виробничих структурних підрозділів виступають у формі виробничої собівартості продукції.

Виражені в грошовій формі затрати на витрачені засоби виробництва, оплату праці і соціальні заходи становлять собівартість. Іншими словами, собівартість – це сума всіх затрат на створення

продукції, виражена в грошовій формі.

Виникнення будь-якої підприємницької ідеї повинно бути підкріплене економічними розрахунками її доцільності щодо джерел формування майна, його використання, розрахунків з працівниками, власниками і державою, визначення витрат, доходів та прибутку, оцінки привабливості суб'єкта господарювання. Господарську діяльність потрібно організовувати так, щоб окупити всі витрати та ще й отримати певний прибуток.

В процесі господарювання на підприємстві виникають витрати щодо вартості використаних виробничих запасів (сировини, матеріалів, робіт, послуг), оплати праці працівників, здійснених соціальних заходів, зносу необоротних матеріальних і нематеріальних активів. Сукупні витрати живої та уречевленої праці на виробництво продукції складають витрати господарської діяльності суб'єктів підприємництва. В такому найбільш абстрактному розумінні витрати виробництва однаково присутні всім суспільно-економічним формаціям.

Ефективне господарювання вимагає, щоб підприємство здійснювало свою діяльність на основі господарського розрахунку, основною вимогою якого є забезпечення високої ефективності виробництва шляхом створення належної матеріальної зацікавленості працівників у результатах своєї праці.

На сучасному етапі розвитку ринкової економіки питання собівартості продукції та послуг повинні бути в центрі уваги всіх працівників суб'єктів господарської діяльності.

Ключові слова: фінансові ресурси, оптимізація витрат, витрати підприємства, статутний капітал, операційні витрати, прибуток, собівартість.

POPROZMAN O. I.
OPANASENKO O. M.

Management of financial resources to optimize enterprise costs

The subject of the study is the theoretical and methodological foundations of organizational and economic approaches to the processes of managing the company's financial resources in order to optimize them.

The purpose of the study is the systematic theoretical and practical substantiation of the processes of managing the company's financial resources and optimization of the company's costs, analysis of the processes of formation and use of financial resources.

Research methods. The article uses general scientific and special research methods, while processing and analyzing information traditional methods and techniques of economic analysis, planning and forecasting (statistical, tabular, comparison, index, vertical, horizontal, modeling methods, etc.) were used.

Results of work. As a result of the conducted research, it was proven that the use of financial resources of the enterprise is carried out in the following directions: current costs for production and sale of products; investment of funds in capital investment, use of intangible assets; investment of financial resources in securities; payments to financial and banking systems, contributions to extrabudgetary funds; creation of monetary funds and reserves (for development, encouragement, social development); sponsorship, charitable contributions, etc.

The volume of production and its efficiency determine the size, composition and structure of the company's financial resources. In turn, the growth of production and socio-economic development of the enterprise depends on the amount of financial resources. The availability of financial resources and their effective use determine the financial stability of the enterprise: solvency, liquidity, financial resistance. In this regard, the most important task of the enterprise is the search for reserves to increase its own financial resources and their most effective use in order to improve the efficiency of the enterprise as a whole.

The initial data for cost planning are: planned volumes of production, purchase and sale of products in physical and value terms; norms of consumption of material resources for the implementation of

economic activities and calculation of the need for resources in kind; the amount of capital investments to ensure the amount of economic activity; norms of labor costs, conditions of payment of labor determined by the enterprise; economic norms: norms of depreciation deductions, rates of deductions for social measures and tax payments, etc.; plans for organizational and technical measures to save material assets, improve the use of labor resources and fixed assets.

The plan makes it possible to determine the costs of carrying out entrepreneurial activities, that is, to estimate the need for resources, which is the basis for evaluating the effectiveness of investments and the basis for concluding on the feasibility of an idea in the field of entrepreneurship.

Field of application of results. *Economics and management of the national economy at the macroeconomic and microeconomic levels, enterprise finance, financial management, enterprise economy.*

Conclusions. *As a result of the research, taking into account a number of additional factors and national economic standards, it is possible to determine the costs of the enterprise as a decrease in economic benefits, in the form of the disposal of assets or an increase in liabilities, which lead to a decrease in equity. Enterprise costs at the level of production structural subdivisions appear in the form of production cost of products.*

Expressed in monetary terms, costs of spent means of production, wages and social measures constitute the cost price. In other words, the cost price is the sum of all costs for the creation of products, expressed in monetary terms.

The emergence of any entrepreneurial idea should be supported by economic calculations of its feasibility regarding the sources of property formation, its use, settlements with employees, owners and the state, determination of costs, income and profit, assessment of the attractiveness of the business entity. Business activity must be organized in such a way as to cover all expenses and also to obtain a certain profit.

In the process of management, the enterprise incurs costs related to the cost of used production stocks (raw materials, materials, works, services), wages of employees, implemented social measures, wear and tear of non-current tangible and intangible assets. The aggregate costs of living and tangible labor for the production of products make up the costs of economic activity of business entities. In this most abstract sense, production costs are equally characteristic of all socio-economic formations.

Effective management requires that the enterprise carries out its activities on the basis of economic calculation, the main requirement of which is to ensure high production efficiency by creating the appropriate material interest of employees in the results of their work.

At the current stage of development of the market economy, the issue of the cost of products and services should be in the center of attention of all employees of business entities.

Keywords: *financial resources, cost optimization, enterprise costs, authorized capital, operating costs, profit, cost price.*

Постановка проблеми. Фінансова діяльність будь-якого підприємства, починаючи з моменту його заснування, формування статутного капіталу та подальших відносин з контрагентами, державою, банками, а також у середині підприємства щодо організації внутрішньогосподарських комерційних розрахунків, базується на формуванні та рухові його фінансових ресурсів, тобто капіталу, на їх ефективному використанні.

Витрати бізнесу є одним із ефективних показників економічної діяльності. Метою розробки плану витрат підприємства є визначення економічно обґрунтованих планових витрат щодо: валового,

товарного та реалізованого обсягу господарської діяльності виробленої продукції; здійснення загального господарського керівництва компанією; здійснення комерційних операцій з реалізації продукції та надання послуг; здійснювати капітальні вкладення; здійснення комерційних операцій у сфері фінансової діяльності.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Проблематиці управління фінансовими ресурсами присвятили свої наукові праці чимало зарубіжних та вітчизняних учених, зокрема: Брігхем Є., Маккензі В., Терещенко О.О., Мозговий О.М., Орленко О. В., Бланк І. О. та інші.

Метою статті є системне теоретичне і практичне обґрунтування сутності процесу управління фінансовими ресурсами підприємства та оптимізація витрат підприємства, проведення аналізу процесів формування та використання фінансових ресурсів підприємства та обґрунтування заходів підвищення результативності управління фінансовими ресурсами підприємства.

Виклад основного матеріалу. Первинне формування майна починається з моменту створення підприємства, тобто з моменту формування статутного капіталу. Статутний капітал – це сукупність внесків (у грошовому виразі) учасників або власників майна під час створення підприємства для забезпечення його діяльності в розмірах, визначених установчими документами. Матеріальною основою функціонування підприємства та здійснення ним виробничої та іншої діяльності є майно підприємства (рис. 1).

Статутний капітал формується та затверджується разом із статутом підприємства під час його формування та реформування. Підприємства самостійно приймають рішення про структуру та розмір статутного капіталу та його зміни. Збільшення капіталу відбувається в основному за рахунок прибутку підприємства, який використовується на капітальні інвестиції в основні фонди та на поповнення оборотних коштів підприємства; випуск акцій, субсидії, отримані від органів державної влади або від основної компанії [1, 6].

Іншою складовою майна підприємства є фінансові ресурси, які є закріпленими коштами та формуються в процесі розподілу та перерозподілу національного багатства, валового внутрішнього продукту та національного доходу, що використовуються на статутні цілі підприємства.

Основними джерелами формування фінансових ресурсів підприємства є власні та залуче-

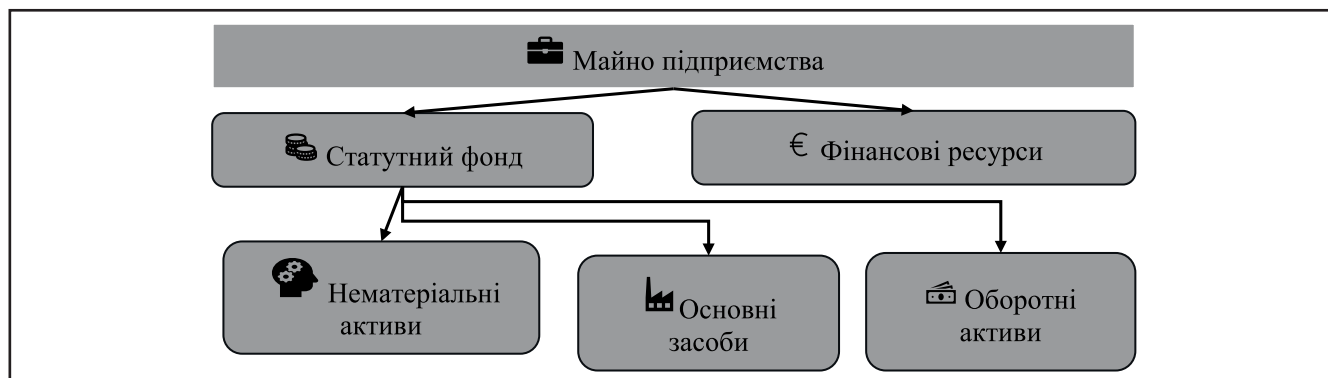
ні кошти. Майнові активи включають: статутний фонд, амортизаційні відрахування, валову виручку та прибуток. Серед залучених – отримані кредити, пайові та інші внески, кошти, мобілізовані на фінансовому ринку (рис. 2).

Фінансові ресурси формуються в основному за рахунок прибутку (від основної діяльності та інших видів), а також доходів від реалізації продукції, стійких зобов'язань, різних питомих доходів і питомих внесків членів трудового колективу. Постійні зобов'язання включають статутний, резервний та інший капітал; довгострокові кредити, кредиторська заборгованість.

Амортизаційні відрахування – це грошовий вираз амортизаційної вартості основних засобів і нематеріальних активів. Вони мають подвійну природу, оскільки включаються у собівартість продукції і повертаються на розрахунковий рахунок підприємства у складі доходу від реалізації продукції, становлячи внутрішнє джерело фінансування як простого, так і розширеного відтворення [2, 4].

Прибуток є одним із основних джерел формування фінансових ресурсів підприємства, формування централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів. Загальний прибуток підприємства є кінцевим результатом діяльності підприємства. До його складу входять прибутки від усіх видів підприємницької діяльності: від реалізації товарів, робіт, послуг – валовий прибуток; оперативної діяльності; нормальної діяльності; надзвичайної діяльності. Крім того, розраховується чистий прибуток (який є в розпорядженні підприємства).

Важливим чинником, що впливає на величину прибутку від реалізації товарів, є зміна рівня собівартості продукції. На відміну від прямо пропорційної залежності між впливом обсягу реалізації товарів на рівень прибутку, залежність між величиною

Рисунк 1. Структура майна підприємства [1, 7]

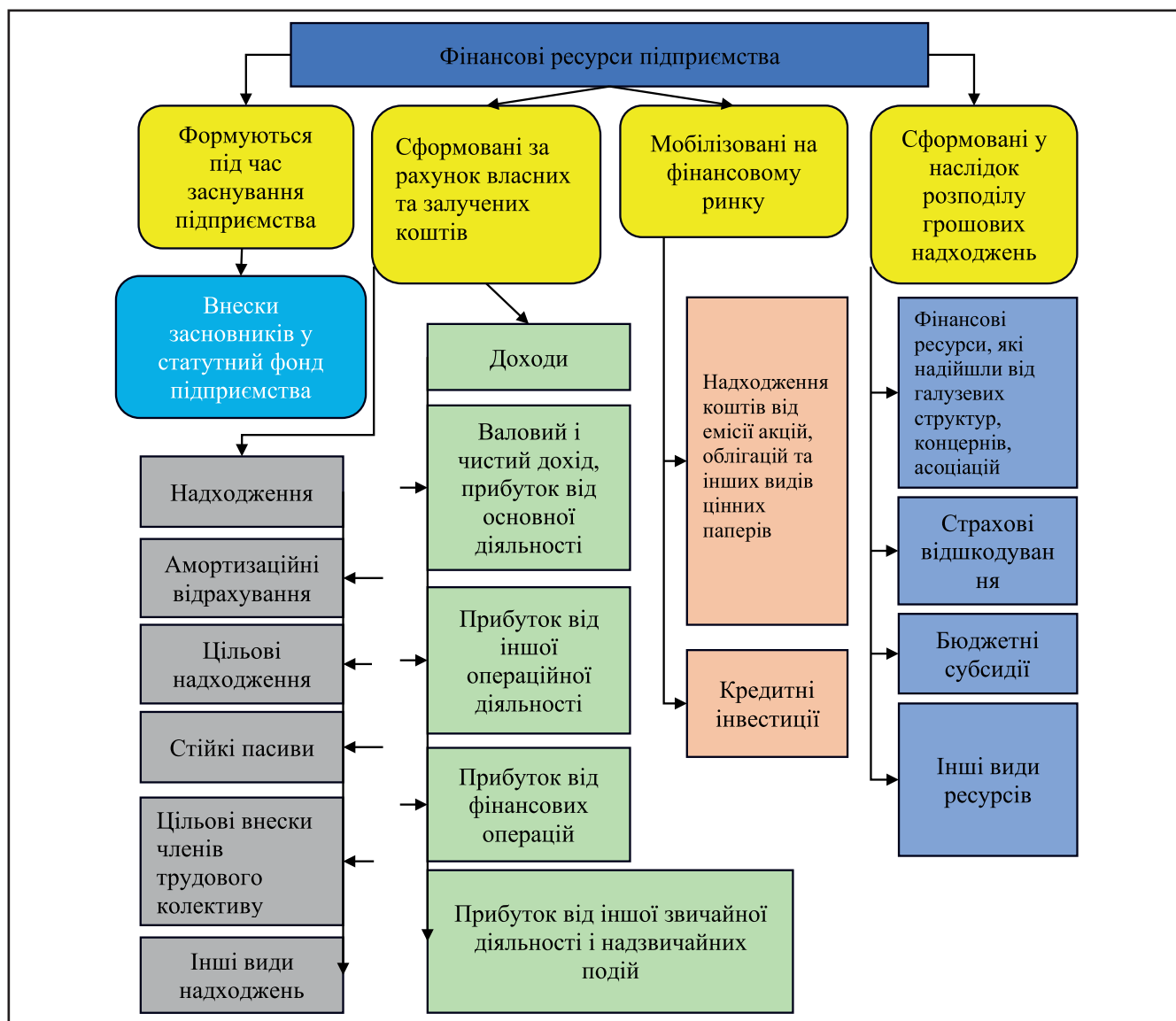
прибутку та рівнем собівартості є оберненою. Фінансові ресурси, особливо в новостворених і відновлених компаніях, можуть бути мобілізовані на фінансовому ринку шляхом продажу акцій, облігацій та інших видів цінних паперів, вироблених компанією, дивідендів і відсотків за цінними паперами, доходів від фінансових операцій і позик [2, 5].

Підприємства можуть отримувати фінансові ресурси від асоціацій і компаній, до яких вони належать, від організацій вищого рівня, що зберігають промислові структури, від органів державного управління у вигляді бюджетних субсидій, від страхових організацій. У плані розраховується собівартість продукції та виробнича собівартість, визначаються адміністративні витрати та витрати на збут, а також витрати, які підприємство матиме щомісяця протягом усього періоду

планування. До планування витрат підходять дуже обережно і по можливості враховують максимум господарських операцій, які можуть бути пов'язані з господарською діяльністю, а також інфляцію з точки зору цін на готову продукцію та ресурси для її виробництва.

Щоб досягти мети максимізації прибутку, підприємство повинно понести певну кількість витрат. Ці витрати спрямовані на формування та використання всіх видів ресурсів [3, 4]. Усі витрати підприємства (загальні витрати) поділяються на операційні та інвестиційні.

Операційні витрати – це витрати на операційну діяльність підприємства, тобто його основну діяльність, пов'язану з виробництвом і реалізацією продукції (товарів, послуг), яка забезпечує більшу частину його доходу. Операційна діяльність

Рисунк 2. Система формування фінансових ресурсів підприємства [3, 8]

не включає інвестиційну та фінансову діяльність підприємства.

Операційні витрати також називають поточними. Деякі з них є циклічними і повторюваними (витрати на сировину, заробітну плату тощо), а інші відбуваються постійно і незалежно від виробництва (витрати на утримання приміщень, управлінського персоналу, обладнання тощо).

Інвестиційні витрати поділяються на фінансові та реальні. Фінансові витрати – це використання капіталу для придбання облігацій, акцій та інших цінних паперів, випущених компанією. Джерелом фінансування цих витрат є чистий прибуток підприємства [6, 8].

Фактичні витрати – це капітальні вкладення в різні сфери народного господарства з метою відтворення матеріальних (будівлі, споруди, обладнання, передавальні пристрої) і нематеріальних (технічна, технологічна, науково-практична документація) активів підприємства. Ці фактичні витрати називають собівартістю виробництва, оскільки вони спрямовані на виробництво, але частіше їх називають капітальними вкладеннями.

Отже, витрати на виробництво – це кошти, призначені для розширення відтворення основних фондів та об'єктів соціальної інфраструктури підприємства. Вони складаються з витрат на реконструкцію, розширення, технічне переозброєння діючих і будівництво нових підприємств, заміну застарілих основних засобів.

Витрати здійснюються в натуральній і грошовій формі. Планування та облік витрат виробничих чинників у натуральному виразі (кількість, вага, довжина, об'єм тощо) мають важливе значення для організації підприємства. Проте для оцінки результатів цієї діяльності визначальною є грошова оцінка витрат, оскільки вона виражає собівартість виготовленої продукції, виконаних робіт (послуг) [5, 7]. Слід розрізняти витрати, що формують собівартість продукції в певному періоді (дебетують її), і реальні грошові розрахунки. Першочергові витрати пов'язані з виробництвом продукції незалежно від того, коли закуповуються відповідні матеріальні ресурси чи наймається робоча сила. Другі – це плата за придбані чинники виробництва без урахування часу їх використання. Реальні грошові розрахунки обслуговують зовнішній обіг підприємства і заробітну плату.

Найбільшу питому вагу у витратах підприємства займають витрати, що виникають у зв'язку з його

основною діяльністю, тобто собівартість продукції. Собівартість продукції – це грошова форма витрат на підготовку виробництва, виготовлення і реалізацію продукції. Відображаючи рівень собівартості продукції, собівартість всебічно характеризує ступінь використання всіх ресурсів підприємства, а отже, рівень техніки, технології та організації виробництва. Чим краще працює підприємство (інтенсивніше використовує виробничі ресурси, успішніше вдосконалює техніку, технологію та організацію виробництва), тим нижча собівартість продукції. Тому собівартість є одним із важливих показників ефективності виробництва.

Для розрахунку собівартості продукції важливо визначити склад витрат, як вони в нього включаються. Як відомо, витрати підприємства відшкодовуються за рахунок двох власних джерел: собівартості та прибутку. Отже, питання про склад витрат, що включаються до собівартості, є питанням їх розподілу між зазначеними джерелами відшкодування. Загальний принцип такого розподілу полягає в тому, що через собівартість повинні відшкодовуватися ті витрати підприємства, які забезпечують просте відтворення всіх чинників виробництва: предметів, засобів праці, трудових і природних ресурсів. Відповідно до собівартості продукції включаються витрати на: дослідження ринку та виявлення потреби в продукції; підготовка та розробка нових продуктів; виробництво, включаючи витрати на сировину, матеріали, енергію, амортизацію основних засобів і нематеріальних активів, оплату праці персоналу; обслуговування та управління виробничим процесом; збут продукції (упаковка, транспортування, реклама, комісійні витрати тощо); підбір і навчання персоналу; дослідження та використання природних ресурсів; удосконалення виробничого процесу, підвищення його ефективності.

З різних причин на практиці немає повної відповідності між фактичними витратами на виробництво і собівартістю. Відповідно до чинного порядку витрати на підготовку і освоєння нової продукції, серійне і масове виробництво не включаються до собівартості продукції, а відшкодовуються за рахунок прибутку або інших джерел [3, 8].

Непродуктивні витрати підприємства, пов'язані з виробничою діяльністю (втрати від браку, нестачі та псування матеріалів, простої тощо) у межах встановлених норм включаються до фактичної собівартості продукції, а втрати від

порушення вимог/умов договорів з іншими підприємствами та організаціями (штрафи) відшкодовуються за рахунок прибутку.

Склад витрат, які включаються до собівартості продукції, може дещо змінюватися з різних практичних причин. Але загальною тенденцією таких змін має бути якнайповніше відображення у собівартості фактичних витрат на виробництво. Ці міркування стосуються собівартості продукції за умов повної калькуляції. Таке пояснення необхідне з огляду на те, що на практиці більш поширеним є калькулювання одиниці продукції за неповними витратами.

Усі витрати, пов'язані з виробництвом і реалізацією продукції, класифікуються за певними принципами. Основними з них є такі: економічні; промислові; відповідно до методів віднесення до собівартості; в залежності від обсягів виробництва. За економічним принципом витрати групуються за такими елементами: матеріальні витрати; витрати на заробітну плату; відрахування на соціальні заходи; амортизація; інші витрати.

Елемент «Матеріальні витрати» включає витрати на: сировину і матеріали, які використовую-

ються як основні і допоміжні матеріали у виробництві продукції або для господарських потреб, технічних цілей і допомоги в процесі виробництва; закупівля напівфабрикатів і комплектуючих виробів; будь-яке паливо та енергія всіх видів, придбана у сторонніх підприємств і організацій, яка використовується для технологічних та інших потреб, у тому числі для роботи транспортних засобів, опалення та освітлення приміщень [1, 7].

Виробничі запаси, роботи і послуги при їх використанні повністю споживаються і їх вартість переноситься на матеріальні витрати, пов'язані зі створенням об'єктів господарської діяльності (рис. 3.).

У процесі господарської діяльності безперервно і послідовно змінюються виробничі запаси. Грошова форма активів підприємства перетворюється на матеріальні (виробничі запаси), які під час здійснення технологічного процесу господарської діяльності матеріалізуються в готову продукцію чи товари для покупців, які відповідно реалізуються, суб'єкт господарювання отримує дохід і відшкодовує (повністю або частково) ви-

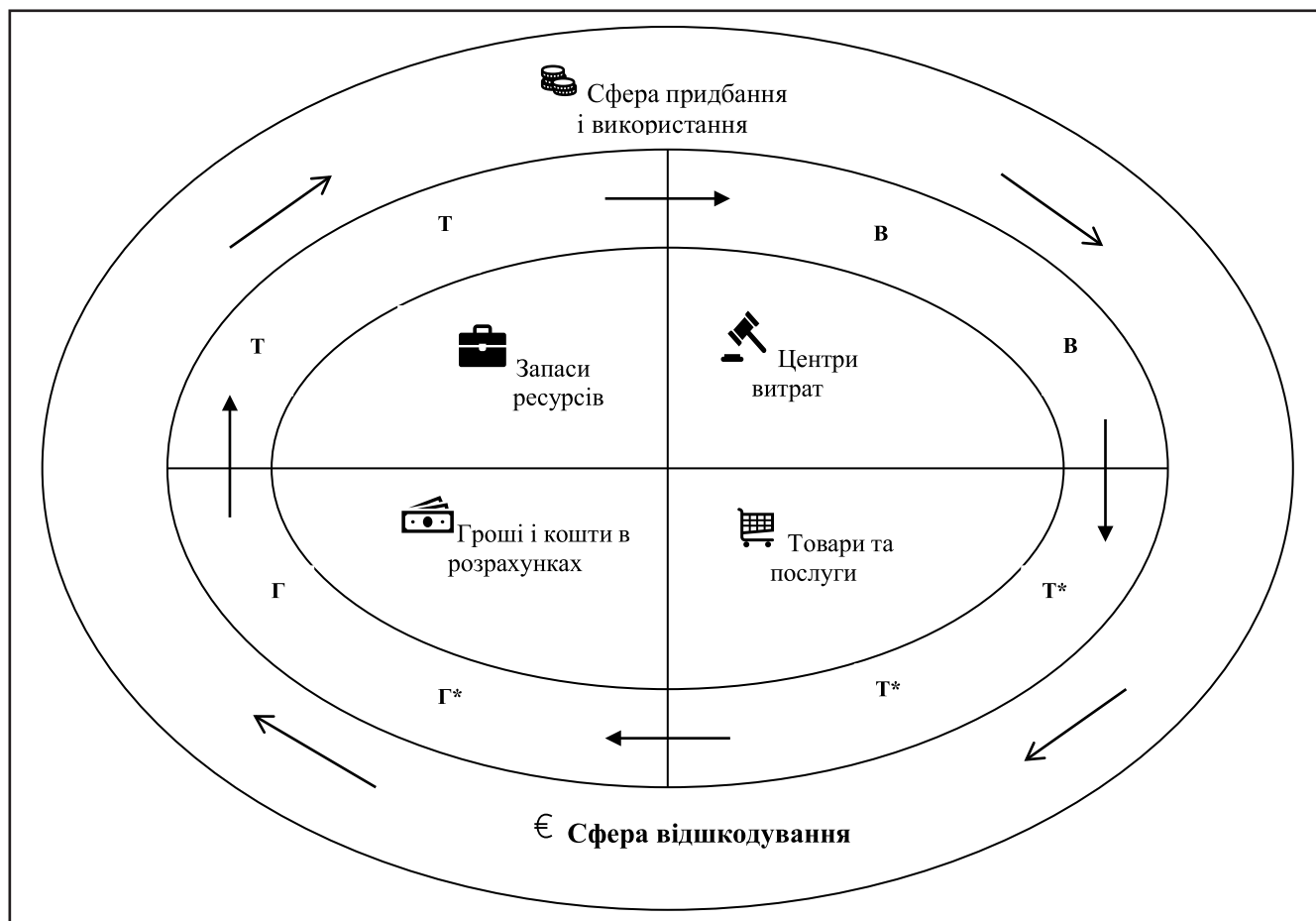

Рисунок 3 Кругообіг ресурсів підприємства [1, 4]

трачені виробничі запаси та інші витрачені ресурси і формує фінансовий результат.

Сам дохід від реалізації об'єктів господарської діяльності підприємства (готової продукції, робіт, послуг, товарів) свідчить про корисність підприємницької діяльності та величину відтворення витрачених виробничих запасів та інших ресурсів. Під витратами виробничих запасів розуміють їх фактичне використання безпосередньо під час здійснення господарської діяльності. Переміщення зазначених цінностей на склади та інші місця зберігання, структурні підрозділи, а також, у разі необхідності, перетворення їх у товари вважається не витратою, а рухом виробничих запасів.

Фактичні витрати повинні бути підтверджені розрахунками і спеціальними звітами, в яких ці витрати порівнюються з витратами за нормами і розшифровуються відхилення від норм із зазначенням їх причин і винуватців. Якщо відпуск матеріальних цінностей структурним підрозділам здійснюється «за звітом» (без зазначення об'єктів витрат), фактична видача матеріалів структурному підрозділу згідно з нарядами по робочих місцях і фактичне їх витрачання там (загальні дані внутрішньої документації про витрати або за спеціальними матеріалами звіту) вважаються витратами.

Первісна вартість: історична (фактична) вартість у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених на придбання (створення) неринкових матеріальних і нематеріальних активів. У складі необоротних матеріальних активів найбільшу питому вагу займають основні засоби. Первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, реконструкція тощо), що призводить до збільшення первісно очікуваних майбутніх економічних вигод від використання об'єкта. Первісна вартість основних засобів зменшується внаслідок часткової ліквідації об'єкта основних засобів [4, 8].

Висновок

Для здійснення господарської діяльності підприємству необхідні матеріальні та нематеріальні активи. При використанні цих активів виникають витрати, пов'язані з втратою первісної (переоціненої) вартості та їх поліпшенням. Важливою складовою господарської діяльності під-

приємства є амортизаційна політика. Це дозволяє альтернативно підходити до визначення амортизаційних відрахувань, управляти витратами та фінансовими результатами, акумулювати необхідні фінансові ресурси та раціонально їх використовувати для потреб відтворення активів підприємства.

Список використаних джерел

1. Ареф'єва О.В. Економіка підприємства: навч. посібник / О. В. Ареф'єва, Г. Сахаєв, О. В. Ареф'єв, М. Б. Махсма, О. І. Попрозман; Європейський ун-т. – К. Видавництво Європейського університету, 2015. 238 с.
2. Бланк І. А. Основи фінансового менеджменту / І. А. Бланк. – Т.1. – К.: Ельга Ника-Центр, 2007. – 621 с..
3. Кузнецова С. А. Фінансовий менеджмент: у схемах і таблицях: навч. посіб. / С. А. Кузнецова; Дніпропетровськ: Дніпропетровський ун-т ім. А. Нобеля 2011. 178 с.
4. Партин Г. О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / Г. О. Партин, Н. Є. Селюченко; МОНМС України, Нац. ун-т «Львів. політехніка». – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Л., 2011. – 348 с.
5. Поддєрьогін А. М. Фінансовий менеджмент: підручник / А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк, Н. Ю. Невмержицька, Я. І. Невмержицький; Київ. нац. екон. ун-т. – К., 2015. – 535 с.
6. Попрозман О. І., Михайлов А. П., Опанасенко О. М. Управління власним капіталом підприємства // Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки. Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць. Випуск № 1 (260). – Київ 2023. С. 85 – 93.
7. Попрозман О. І. Управління витратами для підвищення показників ефективності діяльності підприємства // Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць. Випуск № 1 (248). – Київ 2022. С. 75 – 83.
8. Школьник І. О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / І. О. Школьник, І. М. Боярко, Б. І. Сюркало. – Суми: Унів. кн., 2009. – 301 с.

References

1. Arefieva O.V. Enterprise economics: teaching manual / O. V. Arefieva, H. Sakhaev, O. V. Arefiev, M. B. Makhsm, O. I. Poprozman; European University – K. Publishing House of the European University, 2015. 238 p.
2. Blank I. A. Fundamentals of financial management / I. A. Blank. – T.1. – K.: Elha Nika-Center, 2007. – 621 p.

3. Kuznetsova S. A. Financial management: in schemes and tables: education. manual / S. A. Kuznetsova; – Dnipropetrovsk: Dnipropetrovsk University named after A. Nobel 2011. 178 p.

4. Partyn G. O. Financial management: teaching. manual / G. O. Partyn, N. E. Selyuchenko; MONMS of Ukraine, National Lviv Polytechnic University. – 2nd ed., revised. and additional – L., 2011. – 348 p.

5. Poddyerogin A. M. Financial management: textbook / A. M. Podderogin, M. D. Bilyk, L. D. Buryak, N. Yu. Nevmerzhitska, Ya. I. Nevmerzhitskyi; Kyiv. national economy Univ. – K., 2015. – 535 c.

6. Poprozman O. I., Mykhaylov A. P., Opanasenko O. M. Management of the company's own capital // State Research Institute of Informatization and Modeling of the Economy. Formation of market relations in Ukraine: Collection of scientific papers. Issue No. 1 (260). – Kyiv 2023. P. 85–93.

7. Poprozman O. I. Cost management to increase the efficiency of the enterprise // Formation of market relations in Ukraine: Collection of scientific papers. Issue No. 1 (248). – Kyiv 2022. P. 75–83.

8. Shkolnyk I. O. Financial management: teacher. manual / I. O. Shkolnyk, I. M. Boyarko, B. I. Syurkalo. – Sumy: Univ. book, 2009. – 301 p.

Дані про авторів

Попрозман Олександр Іванович,

к. е. н., доцент, Національний університет фізичного виховання і спорту України, кафедра менеджменту і економіки спорту

e-mail: berezovooblaz@ukr.net

Опанасенко Олена Михайлівна,

заступник головного бухгалтера – начальник плавно-фінансового відділу Національного університету фізичного виховання і спорту України, викладач кафедри менеджменту і економіки спорту

e-mail: Elena.Opanasenko@ukr.net

Data about the authors

Oleksandr Poprozman,

Candidate of economic sciences, associate professor National University of Physical education and sports of Ukraine Department of Sports Management and Economics

e-mail: berezovooblaz@ukr.net

Olena Opanasenko,

Deputy Chief Accountant – Head of Planning and Financial Department of National University of Ukraine on Physical Education and Sport, University teacher of Sports Management and Economics Department

e-mail: Elena.Opanasenko@ukr.net

УДК 658.14/.17:334.78]:005.52

ОСТРОВСЬКА О. А., ЮРКЕВИЧ О. М.,
ЖМУД А. П., КОЛЯКІНА О. М.

Фінансова діагностика компаній в умовах військової агресії: проблеми та шляхи вирішення

Актуальність теми дослідження. В сучасних умовах військового стану, соціально-економічної й політичної нестабільності, стрімкого зростання кількості збиткових, та таких, що перебувають на межі банкрутства, підприємств, актуалізуються дослідження фінансової діагностики суб'єктів підприємництва.

Предметом дослідження є теоретичні та методичні основи фінансової діагностики компаній.

Метою дослідження є обґрунтування проблем фінансової діагностики, що виникли у суб'єктів господарювання в період активізації воєнних дій та розробка рекомендацій щодо їх нівелювання.

Методи дослідження. Застосовано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів: спостереження, опису, аналізу, синтезу, порівняння й узагальнення даних.

Результати дослідження. Досліджено і систематизовано актуальні проблемні аспекти фінансової діагностики в сучасних умовах військової агресії, надано рекомендації щодо комплексу заходів щодо зменшення впливу наявних проблем

Галузь дослідження. Емпіричні корпоративні фінанси, фінанси підприємств, фінансовий аналіз, антикризове фінансове управління.

Висновки. Виявлена і систематизована низка проблем щодо проведення фінансової діагностики компаній в період війни, зокрема, відсутність достовірних даних, неактуальність «довоєнних»